

Syp Wynia
TEGEN DE
ONZIN

BLAUWBURG WAL

TEGEN DE ONZIN

TEGEN DE ONZIN

Syp Wynia

ISBN 9789461852601

Ook verkrijgbaar als eBook

1e druk februari 2020

Vormgeving: Eric Jan van Dorp

Redactie: Andy Arnts

Illustraties: René van Asselt

Uitgeverij Blauwburgwal

Amsterdam

uitgeverijblauwburgwal@gmail.com

Copyright©2020 Uitgeverij Blauwburgwal

Copyright©2020 Syp Wynia

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd in welke vorm dan ook zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Syp Wynia

TEGEN DE
ONZIN

UITGEVERIJ BLAUWBURG WAL

Inhoudsopgave

<i>Proloog</i> : Land in de knoop	6
2020: Nederland Transitieland, een uitdijende stadsstaat	11
Urgenda: rechters stellen zich boven de democratie.....	29
De waanzin regeert	37
Jesse Klaver hoeft niet te regeren om toch de lakens uit te delen	43
Brussel gaat nu echt bepalen wie hierheen komt.....	49
Hoe Nederland de grootste sponsor	55
van Brussel werd.....	55
Laat Sigrid Kaag stoppen met sponsors van actiegroepen.....	61
Klimaatkampioen Nederland is niet zo aardig voor de natuur.....	67
Acht jaar, dat zou het maximum moeten zijn	73
Het succes van het Malieveld is het failliet van de vergadelaars.....	79
Kan de VVD weer een betrouwbare partij worden?.....	85
Sterft de mens uit?	91
Hoeveel mensen kan het klimaat aan?	97
Nederland 50 jaar narcostaat.....	103
Bekentenissen van een boerenzoon	111
Aan de ministers Rutte, Wiebes en Ollongren.....	119
De democratie is uit de gratie	127
Drugshoofdstad én speeltuin voor utopisten	143
Lessen trekken uit Rutte's economisch beleid	149
Vrouwenberoepen worden minder serieus genomen	155
Brussel wordt snel radicaler qua klimaat	161
Rutte heeft Máxima nodig voor een plaatsje bij de groten	165
Handhaven is uit, gedogen is weer helemaal in	171
Cornelius Haga wil niet polderen en moet dus dicht	177
Inburgering zit integratie in de weg	183
Het kabinet hoopt dat u het klimaatbeleid een beetje vergeet	187
De prijzen stijgen sneller dan de lonen	191
Het nieuwe IJzeren Gordijn van Mark en Wopke.....	197
Het fenomeen van feestdagen die niet ter discussie staan	205

De machtspolitiek versplintert: samen nog maar 36%.....	209
Wie denkt Thierry Baudet wel niet wie hij is?.....	215
Politici zorgen zelf voor woningnood.....	225
Gaat Nederland echt 'een hoop geld' verdienen aan klimaat?.....	231
Een land vol machteloze kiezers	237
Marrakesh: Nederland steekt het hoofd in de strop.....	243
Wetten komen nu uit Brussel en New York.....	251
Ongewenste Kennis, het Niet Willen Weten	259
Kleur en eigenheid	267

Proloog

Land in de knoop

Het begin van de jaren twintig van de 21e eeuw werd gemarkeerd door het afschaffen van Holland. Sinds 1 januari 2020 heet Nederland in het internationale verkeer ‘Netherlands’. Niet ‘The Netherlands’, maar ‘Netherlands’. Nederland is altijd erg druk in de weer met de eigen identiteit in het buitenland. Dat ‘Holland’ waar niemand verder een probleem mee had, moest weg. Het deed te veel denken aan tulpen, klompen en windmolens – authentieke windmolens, welteverstaan. Dat zat de behoefte bij de autoriteiten aan een moderne uitstraling in de weg. ‘Holland’ was provinciaals en bekrompen. ‘Netherlands’ moest de toekomst worden: vooruitstrevend, modern, kosmopolitisch, gidsland, duurzaam, dynamisch, divers en digitaal.

Niet dat ook maar iemand in de wereld een probleem had met ‘Holland’ of ‘The Netherlands’. Wie het wist vond het prima, wie het niet wist had toch al geen belangstelling voor dat landje, dat ze dikwijls beter kenden van de drugs en het voetbal dan van de dijken en de klompen. Nee, zo’n naamwisseling zegt vooral iets van wie het doet. Meestal zijn het meisjes in de puberleeftijd die van naam wisselen, omdat ze liever de voornaam van een popster hebben dan die van oma. Of transgenders natuurlijk, vroeger transseksuelen geheten, die eerst Sander heetten en daarna Wendy. Een naamwissel is iets voor wie op zoek is naar een identiteit, liefst een andere identiteit omdat de huidige in de weg zit.

Zo vielen vooral de latere Rutte-jaren samen met Nederland-in-identiteitscrisis. De eerste Rutte-jaren, vanaf 2010, stonden in het teken van de bankencrisis, de economische

crisis, de eurocrisis en het begrotingstekort. Eigenlijk was dat begrotingstekort ook al een identiteitscrisis. Begin 2012 kwamen ze er bij het ministerie van Financiën achter dat Nederland vanwege het te hoge begrotingstekort wel eens op het Europese strafbankje kon belanden. Dat was volstrekt in tegenspraak met het eigen zelfbeeld: dat van het land met het strakke begrotingsbeleid dat standaard in de positie verkeerde om anderen – zuidelijken – op hoge toon de maat te nemen. Dat de eerste kabinetten-Rutte hun positie als morele koploper wilden terugwinnen was, samen met de angst in Brussel te worden weggehoond, de basis voor het kabinetsbeleid in de jaren 2012-2016.

Toen de begroting weer op orde was en het land bijkwam van de bezuinigingen en de lastenverzwaringen, werd er eindelijk inkomensverbetering beloofd. Die kwam er niet, of nauwelijks, want nu waren er nieuwe identitaire kwesties die moesten opgeruimd. De lange kabinetsformatiezomer van 2017 was ook de zomer van de genderneutrale toiletten en de triomfantelijke tevredenheid bij D66-leider Alexander Pechtold dat hij het hele verkiezingsprogramma van de belangenvereniging COC (voor homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders) in het regeerakkoord had weten te krijgen.

De vroege Rutte-jaren waren nog nodig voor het herstel van het budgettaire koploperschap. In de latere Rutte-jaren waren zo de handen vrij voor nieuwe koplopersschappen en gidsland-rollen. Daartoe moest Nederland wel stevig in transitie. Het boerenland moest een duurzaam stedelijk land worden, ontdaan van zulke smerigheden als stikstof en pfas (polyen perfluoralkylstoffen): problemen waar je in andere landen nooit iets over hoort.

Het Nederland van de Rutte-jaren is een Nederland van emobeleid. Niet de ratio, maar de emotie stuurt de besluitvorming. Een treffend voorbeeld is het besluit om alle Nederlandse woningen van het gas af te halen, te beginnen met de

nieuwbouw en binnen tien jaar ook al 1,5 miljoen bestaande woningen. Toen publicist Paul Scheffer op bezoek was bij een regeringsfractie en vroeg waarom Nederland zichzelf van het gas afsluit terwijl de buurlanden er juist aan gaan, kon of wilde niemand een antwoord geven.

Dit antwoord had moeten luiden: we waren zo verblind door de aardbevingen in Groningen, dat we in een emotionele vlaag van tunnelvisie en groepsdenken het aardgas zo veel kwaads toedichtten, dat we het aardgas wilden straffen. Daarbij gingen we eraan voorbij dat aardgas het minst slechte van de fossiele brandstoffen is en niet als eerste, maar juist als laatste uitgefaseerd had moeten worden.’ Natuurlijk zei niemand dat, want dan moest je toegeven dat je als Kamerlid of als minister niet verstandiger en misschien wel onverstandiger had gehandeld dan een willekeurige Nederlander. Dat het gasverbod – duur, ineffectief en kansloos – een debacle van allure wordt dat vooral andere kabinetten zullen moeten opruimen, is een andere zaak.

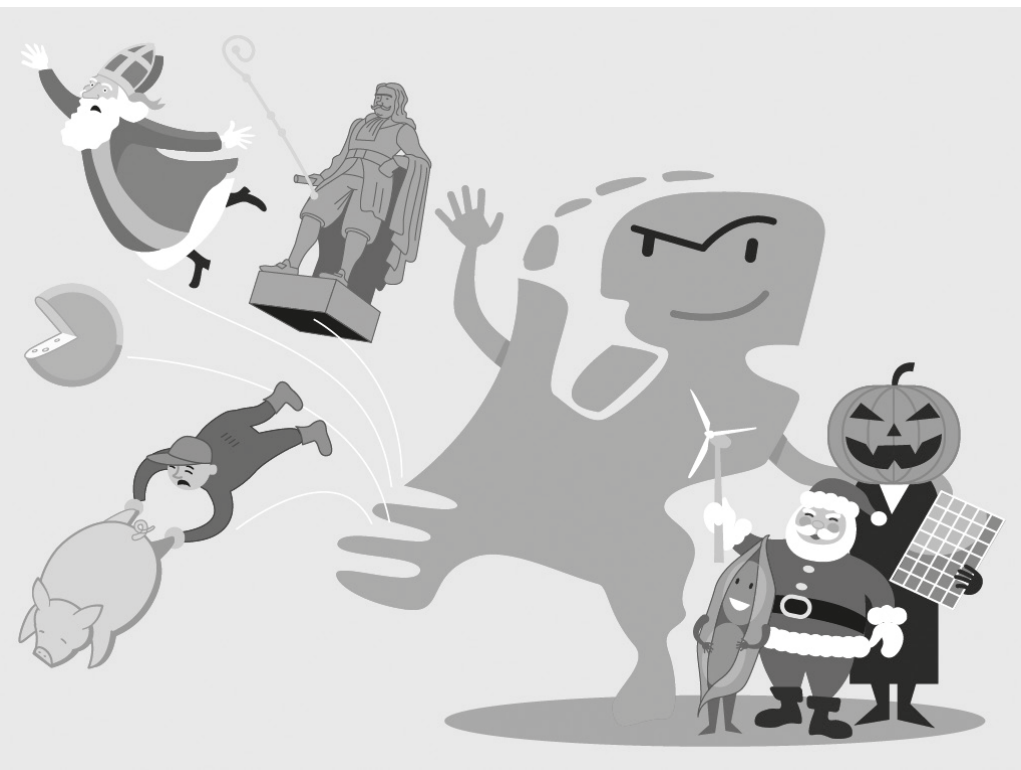
Het emobeleid is overal. Misschien waren het in de jaren van Lubbers, Kok en Balkenende ook al de emoties die het land regeerden. Vast staat wel, dat het maatschappelijke en dus het politieke debat in Nederland al minstens een halve eeuw gestuurd wordt door wie met succes het morele leiderschap weet op te eisen. Alleen zo is te verklaren dat Nederland altijd maar weer koploper en gidsland wil zijn, ook tegen de belangen van de eigen burgers in. Daarin moet ergens de verklaring te vinden zijn voor de vele onzin die in dit boek wordt gesignaleerd. Zoals dat Nederland anders moet worden, niet alleen van naam, maar ook qua geschiedenis, taal, landschap, economie en cultuur – want het Nederland dat was, dat deugt niet meer.

Nederland anno 2020 is een land waar rechters in staat worden gesteld het regeringsbeleid over te nemen. Een land waar de leider van een betrekkelijk kleine oppositiepartij een

klimaatwet aangenomen weet te krijgen waarmee hij het regeringsbeleid voor de komende dertig jaar dicteert. Een land waar de democratie permanent erodeert, maar slechts weinigen zich daar druk over maken en kiezers niet meer beter weten. Een land waar mogelijk niet eerder zoveel hele en halve onwaarheden werden uitgesproken namens de regering, zonder dat de namens de regering sprekende regeringsleider daarmee in de problemen kwam. Een land waar je maximale invloed kunt uitoefenen als je een internationaal bedrijf leidt, of namens minimale minderheden spreekt.

Als een land met zichzelf in de knoop zit, is het niet eens vreemd dat het land anders wil heten. Als een transgender in transitie, of een puber op zoek naar identiteit. Over dat land gaat dit boek. De meeste stukken verschenen eerder – doorgaans in een wat andere versie – in het digitale weekblad *Wynia's Week*. Een enkel artikel verscheen – ook in andere, dan wel vertaalde versies – in *Elsevier Weekblad*, het Belgische weekblad *Knack* of het Duitse maandblad *Tichys Einblick*. Ik wens de lezer veel leesplezier.

Jisp, januari 2020

2020: Nederland Transitieland, een uitdijende stadsstaat

Nederland is in hoog tempo aan het veranderen. ‘Transitie’ is in enkele jaren het dominante modewoord geworden. Nederland wil klimaatkoploper van Europa en dus van de wereld worden, met als gevolg dat de economie, het landschap en de eetgewoonten planmatig worden veranderd. Dat gaat gelijk op met een ‘culturele’ transitie, waarbij tradities, geschiedschrijving en zelfs de taal worden aangepast aan wat als de zowel gewenste als de onafwendbare Nieuwe Tijd wordt gezien.

Een onzichtbare hand maakt van Nederland een ander land. In luttele jaren zijn ‘duurzaamheid’ en ‘diversiteit’ de leidende modewoorden geworden. Was tot voor enkele jaren de economische crisis dominant in het denken, anno 2020 zijn de duurzame revolutie en de culturele omwenteling de sturende begrippen.

In dat nieuwe Nederland gaat alles op de schop. Eeuwenlang was het typische Nederlandse landschap een boerenland, vooral van zwartbonte koeien in een groen landschap, doorsneden door rivieren, kanalen en meren. Boeren maakten het landschap, natuur was vooral in de 20^e eeuw schaars geworden. De Zuiderzee werd in de eerste plaats (als ‘IJsselmeer’) ingepolderd om extra landbouwgrond te scheppen.

De afgelopen decennia was het arcadische platteland al te loorgegaan door een vorige transitie, naar schaalvergroting en megastallen. Steeds minder veehouders hadden steeds meer vee. Nederland is niet alleen het dichtstbevolkte land van het Europese continent, maar heeft per vierkante kilometer ook de meeste dieren. Klein als het land is, is het niettemin de 2^e landbouwexporteur van de wereld.

Ook dat Nederland heeft zijn langste tijd gehad. De bevolking groeit in hoog tempo en tot dusver zonder dat de overheid er grenzen aan stelt. In 2019 kwamen er netto weer 132.000 inwoners bij, voor het overgrote deel – 114.000 - door immigratie, zowel van expats, Oost-Europeanen, studenten als asielzoekers. In 2020 zal Nederland meer dan 17,5 miljoen inwoners hebben. Binnen acht jaar zijn er naar verwachting weer een miljoen bij. Die groeiende bevolking legt zo veel druk op het landschap, dat boeren moeten opschuiven. Anders dan in het verleden, zijn de boeren niet meer politiek machtig en toonzettend in Nederland. De dagen dat de almachtige christendemocraten ruim baan gaven aan het boerenbelang zijn voorbij. De onmacht van de boerenlobby bleek eind 2019 met wekelange tractoroptochten.

Torenhoge windmolens en meren vol zonnepanelen

Nederland is in hoog tempo aan het verstedelijken. Het is de stedelijke voorhoede die vaak groen of anderszins progressief stemt die de toon zet. Zij zijn de vertolkers van duurzaam en divers. Zij hebben het tij mee.

Zo regeert in Nederland al bijna tien jaar de liberale premier Mark Rutte, maar zijn huidige coalitie – sinds 2017 – laat in verregaande mate de oren hangen naar de urbane voorhoede in universiteitssteden als Amsterdam en Utrecht, waar GroenLinks de grootste en de links-liberalen van D66 de op één na grootste zijn. Jesse Klaver, de leider van GroenLinks, hoeft niet eens mee te regeren om zijn zin te krijgen. De coalitie van Rutte nam het klimaatbeleid van Klaver over, inclusief een klimaatwet, die Nederland in 2050 planmatig klimaatneutraal moet hebben gemaakt.

In het land van Jesse Klaver en van D66 tellen boeren en het platteland niet meer mee. Het is nu de grootstedelijke blik die domineert. Voor de nieuwe machthebbers tellen klimaat, natuur en milieu. De grootschalige intensieve landbouw vormt

een sta in de weg. Regeringspartij D66 wil de Nederlandse veestapel halveren en het kabinet-Rutte heeft al besloten om minstens 100.000 hectare van het meest karakteristieke Nederlandse landschap – het veenweidegebied in vooral Friesland en Holland – uit productie te nemen, vooral omdat de veenweiden wordt aangerekend dat deze CO₂ uitstoten. Dat Nederland ook nog eens stikstofprobleem heeft dat voor de helft door veehouders wordt veroorzaakt heeft dat proces versneld.

Beoogd klimaatkampioen, tevens urbaniserend Nederland gaat de komende jaren het landschap volbouwen met torenhoge windmolens, en de landbouwgronden en meren vol leggen met zonnepanelen – alles met het doel om de broeikasuitstoot al in 2030 te hebben gehalveerd ten opzichte van 1990. En waar de steden nog niet oprukken, zijn het wel de datacenters van Apple en Google, dan wel de gigantische dozen die de distributiecentra van internetwinkels herbergen.

Forse economische terugslag

Of de ambitieuze klimaatdoelen van het kabinet-Rutte gehaald worden is hoogst twijfelachtig, al was het maar omdat Nederland het zichzelf extra moeilijk maakt door aardgas te verbieden – een merkwaardig besluit (aardgas is relatief klimaatvriendelijk en relatief schoon) dat alleen te verklaren is vanuit politieke emoties rond de aardbevingen die door de gaswinning in Groningen werden veroorzaakt. En kernenergie, dat een alternatief zou kunnen zijn, dat is vooralsnog te beladen bij de ideologische smaakmakers van Nederland. En dus wordt er verboden, zonder toereikend alternatief. Nederland wordt geregeerd door emotie: het is een ‘emobeleid’.

Premier Mark Rutte vertelt vaak dat de ‘energietransitie’ waar zijn kabinet zich aan gezet heeft in economische zin juist voordelig is, omdat die veel opdrachten uit het buitenland zouden opleveren. Tot op heden is daar echter geen en-

kele aanwijzing voor. Verbazingwekkend is dat niet, want Nederland gaat van het gas af, maar komt met weinig innovatieve (zon en wind) of riskante, dure dan wel ongeloofwaardige alternatieven (CO₂ onder de zeebodem, aardwarmte, houtstook als alternatief voor kolen).

Als de Nederlandse land- en veeteelt een forse stap terug moet doen, de opbrengsten van het Groningse gas tot een einde komen en burgers vanwege het dure klimaatbeleid fors hogere lasten hebben, kan het haast niet anders, of Nederland Transitieland gaat daar een forse economische terugslag van ondervinden. Volgens de jongste prognoses is dat al in bescheiden mate het geval doordat bouw en landbouw hinder ondervinden van stikstof- en andere milieubesluiten. Het illustreert dat een bloeiende toekomst vol duurzaamheid en diversiteit nog geen vanzelfsprekendheid is.

Nederland als stadsstaat

Pal voor de jaarwisseling 2019-2020 kwam Eric Wiebes, minister van Economische Zaken en Klimaat, dan toch met een 'groeiagenda' voor Nederland. Die groeiagenda leek echter verrassend veel op eerdere, soortgelijke nota's van eerdere kabinetten en staat ook verder vol met open deuren. Er moet levenslang geleerd worden (dat zei het kabinet-Kok een kwart eeuw eerder ook al) en verder moet er 'gedigitaliseerd' worden.

Verder verwacht ook Wiebes veel van de 'transities' van industrie, landbouw en energie, al moet de minister toegeven dat het opleggen van strenge normen er ook toe kan leiden dat bedrijven hun heil elders zoeken. Wat hij niet zegt: hoezo denkt Nederland geld te kunnen verdienen aan deze transitie? Wat doet Nederland beter? Het gasverbod dat geen enkel ander land kent en wenst? Het gesubsidieerd onder de zeebodem stoppen van CO₂ van chemische fabrieken waar verder nergens vraag naar is?

De ontwikkeling in de wereldhandel waar Nederland al-

tijd van profiteerde is ondertussen helemaal niet gunstig. De vrijhandel staat immers onder druk. En Nederland, dat graag prat gaat op de eigen ‘open economie’, is ook een ongebruikelijk autarkische route richting zelfvoorziening ingeslagen. De landbouw moet bij voorkeur geen kunstmest of veevoer meer importeren. Gas en olie uit het buitenland zijn in beginsel ook niet meer welkom, al helemaal niet uit het Rusland van Poetin. Hoe het dan verder moet met de haven van Rotterdam? Niemand lijkt zich daar zorgen over te maken.

Ondertussen dijt Nederland als stadsstaat verder uit. Het Nederlandse deel van de Noordzee komt volgens plan voor bijna een derde vol windmolens te staan en de nationale luchthaven Schiphol gaat – als een lobby van bouwers, baggeraars en politici lukt – eveneens naar de Noordzee. De zonneweiden gaan minstens één volle provincie beslaan. En nog is het niet genoeg om Nederland in 2050 ‘klimaatneutraal’ te maken, zoals het kabinet-Rutte en de Tweede Kamer (in ruime meerderheid) wil.

Rob Jetten, de leider van regeringspartij D66, heeft het urbaniseren en verduurzamen van Nederland zelfs in één, zijns inziens onafwendbaar concept gegoten. ‘In 2050 is Nederland wat het hoort te zijn,’ zei Jetten in september 2019. ‘Berlijn aan de Rijn. Divers, open, dynamisch, tolerant, energiek en vrij. Een land waar hijskranen de wolken doorboren. Waar de windmolens draaien. Een land met kansen, huizen en nieuwe zekerheden voor iedereen.’

Dat is niet het Nederland wat alle Nederlanders wensen. Het is wel het soort Nederland dat veel spraakmakende Nederlanders best een goed idee vinden.

Verzet tegen Zwarte Piet

Een van de meest effectieve actiegroepen die Nederland in de 21^e eeuw tot dusver heeft gekend, heet KOZP: Kick Out Zwarte Piet. Het gaat om een handvol Nederlanders van Surinaamse

of Ghanese afkomst, ondersteund door een nog geringer aantal 'witte' Nederlanders. Hun thuisbasis is Amsterdam-Zuidoost, dat in de jaren zeventig een 'zwarte' wijk werd, nadat tienduizenden Surinamers het onafhankelijk worden van hun geboorteland – tot dan een Nederlandse kolonie – ontvluchtten.

De eerste tekenen van verzet tegen de zwarte metgezel van Sinterklaas tekenden zich op bescheiden schaal al eerder af, maar in 2013 bemoeide de Jamaicaanse voorzitter van een commissie van de Verenigde Naties zich ermee. Die noemde Zwarte Piet 'terugkeer van de slavernij'.

En in 2014 besloot een Amsterdamse rechter verrassenderwijs dat het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens van toepassing was: het leven van de actievoerende klagers uit Amsterdam-Zuidoost werd vergald door Zwarte Piet. De burgemeester van Amsterdam mocht het aanstootgevende personage geen podium meer geven.

Die gerechtelijke uitspraak past in de rechterlijke route die de diverse Nederlandse transitie schragen, steeds met een beroep op de mensenrechten. Zwarte Piet moest weg op gezag van de mensenrechten. En de actiegroep Urgenda – een stichting, zonder leden dus – kon tot aan de Hoge Raad gelijk krijgen met dwang voor de Nederlandse regering om een strenger klimaatbeleid te voeren. De transitie van de Nederlandse rechtsstaat in een rechtersstaat vormde de basis voor zowel de culturele als de duurzame transitie.

In de kwestie van Zwarte Piet komt nog een reeks 21^e eeuwse Nederlandse transitieverschijnselen samen. Er is het verschijnsel van de 'Social Justice Warriors' – een op Amerikaanse universiteiten ontwikkeld concept, waarbij vertegenwoordigers van minderheidsgroepen zichzelf tot slachtoffer verklaren en anderen (blanken en mannen, vooral) tot verantwoordelijken, zo niet tot daders.

De actiegroep Kick Out Zwarte Piet bedient zich niet voor niets van de Engelse taal. Het verzet tegen Zwarte Piet is vol-

ledig gebaseerd op het onvoltooide Amerikaanse slavernijverleden en heeft weinig oog voor de Nederlandse, dan wel Europese wortels van de knecht van Sinterklaas. Ook opmerkelijk: de gerechtelijke uitspraak met een beroep op het Europese verdrag voor de rechten van de mens (EVRM).

Meer bedreigde feestelijkheden

Zwarte Piet kan ook probleemloos model staan voor het tempo waarmee in Nederland Transitieland tradities onder vuur komen te liggen en in voorkomende gevallen nieuwe tradities van etnische dan wel Amerikaanse origine vrij baan wordt gegeven. Hoe autochter de traditie, hoe groter de kans dat die ter discussie staat. Hoe allochter (dan wel Amerikaans) de nieuwe folklore, hoe groter de kans dat die een plaats krijgt. Zo verdwijnen in hoog tempo het Oudejaarsvuurwerk en Zwarte Piet – en wellicht Sinterklaas erbij.

Met Zwarte Piet is het alvast pijsnel gegaan. In 2020 wil Kick Out Zwarte Piet Nederland Zwarte Piet-vrij hebben, maar het scheelt niet veel of ook de Goedheiligman zelf wordt naar de uitgang gestuurd. De polariserende acties en debatten over Piet hebben zo'n zwarte deken over het Sinterklaasfeest in Nederland gelegd, dat in december 2019 niet alleen de knecht, maar ook de Goedheiligman al uit veel winkelstraten is verjaagd. Winkelconcerns durven zich er niet meer aan te branden, onder de burgerij wordt door toedoen van de venijnige Piet-discussies het hele Sinterklaasfeest niet meer 'leuk' gevonden. Er bestaat een gereede kans dat Sinterklaas (al dan niet met Piet, zwart of niet) een regionaal verschijnsel gaat worden.

Het is een van de typerende processen in Transitieland Nederland: de nieuwigheden worden geïmporteerd in de Randstad Holland, in het bijzonder in Amsterdam. De rest van het land heeft er weinig over te zeggen en moet zich er wel, wrokkig of niet, bij neerleggen. Zo wijzen actuele enquêtes uit dat 68 tot zelfs 95 procent van de Nederlanders helemaal niet

van Zwarte Piet af wil. Maar toch.

Nu blijven weinig Nederlandse tradities gespaard. Ze heten ‘niet meer van deze tijd’ te zijn. In immigrantengroepen klinkt de claim dat ‘Nederland verandert’, in een onuitgesproken combinatie van gesuggereerd feit en onafwendbare wenselijkheid. Heel wat toonzettende figuren delen trouwens die opvatting.

En dus moet alles wat lawaai maakt en met vuur gepaard gaat wijken. Paasvuren zorgen voor CO₂, het typisch Nederlandse oudejaarsvuurwerk heet niet meer van deze tijd te zijn, ook omdat er steeds veel gewonden bij vallen. Het strandvuur op het strand van Scheveningen bij Den Haag werd in 2019 verboden, nadat de vuren in 2018 zo hoog waren opgestapeld dat het een wonder was dat de kustbebouwing niet in brand vloog.

De overeenkomsten tussen al deze bedreigde feestelijkheden: ze zijn het domein van autochtoon, ‘wit’ Nederland, bovengemiddeld masculien en meer voor lager- dan voor hoger opgeleiden. Meer van de verliezers, dan van de winnaars van de globalisering, de digitalisering, de duurzamisering en de diversificatie.

Traditiewinnaars

De winnaars van de Transitie van de Tradities zijn dus de geïmporteerde feestelijkheden: eerder al Moederdag, Vaderdag en Valentijnsdag uit de Verenigde Staten, in recentere jaren aangevuld met Halloween – toch best een angstig feest, rijp voor een gerechtelijke uitspraak – en koopfeesten als ‘Black Friday’. Alle reden om aan te nemen dat ook de (Amerikaanse) Kerstman, die in Nederland nooit veel voet aan de grond kreeg, de komende jaren door het marginaliseren van Sinterklaas alsnog kan toeslaan.

Een speciale categorie traditiewinnaars zijn de allochtone religieuze feesten, waarvoor ruimhartig ruimte wordt gemaakt

– opmerkelijk genoeg niet in de laatste plaats door kerkelijke of anderszins christelijke leiders. Vooral de Nederlandse protestantse leiders lopen voorop in het barmhartig omarmen van diversiteit, waarbij men zelfs eigen feestdagen in de aanbieding doet zonder dat bijvoorbeeld islamitische leiders daar om hebben gevraagd. Een recent voorbeeld is de Amsterdamse Vrije Universiteit, opgericht als bolwerk van traditioneel calvinisme, die in december 2019 afzag van de viering van het christelijke Kerstfeest en in ruil daarvoor het ‘vrije lichtjesfeest’ introduceerde, goeddeels op het hindoeïsme gebaseerd.

Al in 1995 had de Nederlandse Raad van Kerken verregaande plannen om zowel de in Nederland gangbare ‘tweede’ christelijke feestdagen (Tweede Kerstdag, Tweede Paasdag en Tweede Pinksterdag) op te heffen en cadeau te doen aan de islam, ten gunste van het Suikerfeest met name. Recenter kwam de protestants-christelijke vakbond met een soortgelijk plan. De zogeheten christelijke feestdagen staan zwak en moeten steeds weer worden verdedigd, ook tegen autoriteiten die ze een andere functie willen geven.

Als ergens de transitiedrang in Nederland toeslaat, dan is het wel bij de traditie. Logisch eigenlijk wel: voor wie geneigd is tot transitie dan wel transformatie, wie verandering als doel ziet, kan haast niet anders dan traditie als een obstakel zien. En Nederland is nou eenmaal een veranderland, zij het voor de een meer dan de ander. Wie er niet zo voor is, is doorgaans de verliezer.

Relativering van het nationale

In het directe verlengde van de transitie van de traditie, staat het herschrijven van de Nederlandse geschiedenis. In de eerste jaren van na de eeuwwisseling stond het maatschappelijke en politieke debat nog in het teken van de herwaardering van het nationale verleden. Een linkse politicus als Jan Marijnissen en een christendemocraat als Maxime Verhagen pleitten in 2006

met succes voor een Nationaal Historisch Museum, dat vijf jaar later alweer strandde. De opleving van vaderlandse historische gezindheid bleek zeer tijdelijk.

De afgelopen jaren heeft Nederland zich juist ondergedompeld in een relativering van het nationale. En wat eerder bron van trots was, is nu een bron van schuld en schaamte. Centrale elementen van de herijking van de Nederlandse geschiedenis zijn de koloniale geschiedenis – met name de 17^e-eeuwse Gouden Eeuw – met zijn slavernij, plus de Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog.

Tot in de jaren zestig van de 20^e eeuw waren zowel de koloniale tijd – Indonesië werd opgegeven in 1949, Suriname in 1975 – overwegend redenen voor trots en tevredenheid. Nederland was immers een wereldrijk geweest en telde mee. Lange tijd werd ook het idee gekoesterd – vooral over Nederlands-Indië – dat de bevolking daar veel baat had gehad bij de Nederlandse koloniale aanwezigheid.

Het tweede morele anker was de Duitse bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog. De eerste decennia na de oorlog waren een periode van zelffelicitering: het kleine Nederland was verraderlijk binnengevallen door de Duitsers, maar het kleine land had in morele zin de rug recht gehouden, was massaal in het verzet gegaan en had al even massaal joden geholpen om uit handen van de nazi's te blijven.

Beide redenen van nationale trots verbleekten in de jaren zestig. Het kolonialisme kwam in een kwade reuk te staan, de Zuid-Afrikaanse Apartheid een bron van schaamte en de Amerikaanse rassenscheiding een inspiratie voor Nederlandse heroriëntatie. Uit de eigen geschiedschrijving over de Tweede Wereldoorlog kwam Nederland helemaal niet zo heldhaftig tevoorschijn. Uit geen enkel West-Europees land waren naar verhouding zoveel joden weggevoerd naar de vernietigingskampen als uit Nederland.

Goedbedoelde geschiedvervalsing

Aanvankelijk waren vooral de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolgving het nieuwe Nederlandse ijkpunt van goed en kwaad, in recente jaren kwam juist de koloniale tijd en in het bijzonder de slavernij in Suriname naar voren als toneel van historiografische transitie. En in beide gevallen speelde de immigratie van de laatste decennia en de daarmee samenhangende 'diversiteit' een aanjagende rol.

Zo begon in 2003 een nieuwe fase van de geschiedschrijving van de Tweede Wereldoorlog. Nadat Marokkaanse jongens op zeven plekken in Amsterdam de jaarlijkse Dodenherdenking 1940-1945 hadden verstoord, werden er grote budgetten uitgetrokken om enerzijds de Marokkaanse bevolking wat Nederlandse geschiedenis bij te brengen. Anderzijds werd er veel moeite gedaan om Marokkanen de Nederlandse oorlogsgeschiedenis in te schrijven.

Het bleef vervolgens niet bij Marokkanen. Ook andere immigrantengroepen dienden met terugwerkende kracht een gunstige rol te krijgen in de Nederlandse geschiedenis. Zelfs wetenschappers van het NIOD – het nationaal instituut, opgericht voor de geschiedenis 1940-1945 – werkten mee aan deze goedbedoelde falsificatie: Marokkanen hadden geholpen te voorkomen dat de Duitsers Nederland zouden bezetten en waren betrokken bij de bevrijding, Surinamers hadden aluminium gemaakt voor de geallieerde vliegtuigen, het Nederlandse kolonie-eiland Curaçao had gezorgd dat de geallieerden geen tekort aan olie hadden. En aankomende leraren kregen les in het benadrukken van de allochtone inbreng bij de Nederlandse oorlogsgeschiedenis.

In werkelijkheid is er nooit één Marokkaan betrokken geweest bij de verdediging van Nederland tegen de Duitsers in 1940. Evenmin is er ooit één Marokkaan betrokken geweest bij de bevrijding van Nederland in 1944 of 1945. Maar de valsing van de geschiedschrijving in multiculturele zin is zo

succesvol, dat die ieder jaar officieel wordt gevierd: in Zeeland en in aanwezigheid van de Marokkaanse ambassadeur in Nederland.

Accent op onze ‘zwarte bladzijden’

De recente transitie van het Nederlandse koloniale verleden is vooral van Surinaamse aard en is doortrokken van de slavernijgeschiedenis, die ook zo'n centrale rol speelde bij het wegwerken van Zwarte Piet. De actoren zijn ook vaak dezelfde: wetenschappers van veelal Surinaamse origine die uit de Verenigde Staten gehaalde ‘identity politics’ inzetten tegen het Nederlandse zelfbeeld.

Het succes van deze – vaak trotskistische – activistische wetenschappers is overweldigend. De Nederlandse musea zijn hun opstellingen postkoloniaal aan het kuisen geslagen, bijchriften worden schuld bewust aangepast. Het Amsterdam Museum, dat eerder nog ‘Amsterdams Historisch Museum’ heette, heeft als eerste het begrip ‘Gouden Eeuw’ in de ban gedaan, waarmee de vaderlandse geschiedenis van zijn piketpaal werd ontdaan. En de minister van Onderwijs en Cultuur, Ingrid van Engelshoven, stelde in de zomer van 2019 een commissie in om de pas dertien jaar oude Canon van de Nederlandse geschiedenis te herzien. Die Canon diende aangepast, zo verordonneerde de minister. Ten eerste moest de geschiedenis worden aangepast aan ‘de verhalen en perspectieven van verschillende groepen in de samenleving’ en ten tweede moest er meer aandacht komen voor ‘de schaduwkanten van de Nederlandse geschiedenis’. Die aspecten kwamen beide al ruimschoots aan bod in de bestaande Canon, maar voor de minister was het kennelijk niet genoeg.

Bij de samenstelling van de door haar ingestelde commissie zorgde minister Van Engelshoven voor voldoende activistische inbreng: die ‘zwarte bladzijden’ en de zienswijzen van allochtone bevolkingsgroepen in de nieuwe Nederlandse Canon

zijn gewaarborgd. Zo werd de Nederlandse geschiedschrijving in 2019 definitief aangepast aan de hedendaagse eisen van diversiteit. De Nederlandse geschiedenis wordt, zo moet worden gevreesd, nu helemaal van deze tijd.

Abject nationalistisch: het leren van de Nederlandse taal

Zo slordig als het Nederland van 2020 is met de eigen tradities en de eigen geschiedenis, zo slordig is Transitieland Nederland ook met de eigen taal. Er wordt geen bijzondere aandacht aan gehecht dat anderen het Nederlands leren. Het zakenleven en ook gewone burgers zien het Nederlands zonder er een traan om te laten als een aflopende zaak.

Voor een deel van de maatschappelijke bovenlaag is de eigen taal slechts een obstakel in de globalisering. Zij verkiezen het Engels, of beter gezegd: het *Globish*, de taal van de zelfbenoemde wereldburger, de kosmopoliet die het benauwde provincialisme van de benepen natiestaat ontstegen is. Zij omarmen ‘diversiteit’. En de universiteiten kennen maar één, allesbepalende notie: ‘internationalisering’.

Volgens Frans Timmermans, de Nederlandse vicevoorzitter van de Europese Commissie, is ‘diversiteit’ niet alleen broodnodig en gewenst, maar ook de onafwendbare toekomst, zo sprak hij op hoge toon Oost-Europese landen aan die geen zin hadden om vanuit Brussel asielzoekers toegewezen te krijgen, moslims al helemaal niet. Dat veel Oost-Europese landen eeuwenlang werden bezet en beroofd door het Ottomaanse Rijk, daar lijkt in Brussel geen gevoel voor te bestaan.

Timmermans zei, wat onder Nederlandse kosmopolieten doorgaans als publiek geheim wordt gezien. Maar waarom alleen Nederland of andere landen van de Europese Unie – en bijvoorbeeld niet China of Afrika – broodnodig zou moeten diversificeren wordt nooit duidelijk. Evenmin als het gegeven dat bij volledige diversificering de diversiteit is omgeslagen in totale harmonisering. Tal van publicaties – en anders wel de

ervaring – geven trouwens aan dat een diverse samenleving met veel immigranten minder samenhang en meer spanningen vertonen, met onder meer economische neergang tot gevolg.

Nederland heeft nooit moeite hoeven doen om de eigen taal te bevechten, en dat is te merken. Als kolonisator – met name in Nederlands-Indië – werd geen moeite gedaan de plaatselijke bevolking de Nederlandse taal bij te brengen. Daardoor kon het Nederlands de taal van de kolonisator plus die van een kleine elite blijven. Met uitzondering van Suriname heeft het Nederlands in de Nederlandse koloniën geen diepe sporen nagelaten.

Toen Turkse en Marokkaanse arbeiders rond 1970 in groten getale naar Nederland kwamen, hun gezinnen en vervolgens ook hun schoonzonen en schoondochters lieten overkomen, stond het weer niet voorop dat zij zich het Nederlands eigen zouden maken. Tot ver in de jaren negentig werden forse subsidies uitgetrokken voor het onderwijs en het behoud van de taal en cultuur van het herkomstland. Vooral onder Turkse Nederlanders was het Turks belangrijker dan het Nederlands. En de Nederlandse autoriteiten vonden het goed.

Tot begin jaren negentig werd het zelfs abject nationalistisch en dus ‘fout’ gevonden om te opperen dat het toch een goed idee zou zijn om immigranten en hun kinderen goed Nederlands te leren, al was het maar om hun economisch perspectief te verbeteren. Dergelijke pleidooien heten ‘koren op de molen’ te zijn van ‘extreemrechts’.

In multiculturele kringen hing een luchtje aan het Nederlands en al helemaal rond de notie om ‘trots’ op de eigen taal te zijn, tenminste: als dat het Nederlands betrof. Rond de eeuwwisseling zou dat trouwens veranderen. Toen werden immigranten die eerder nog waren ontmoedigd om Nederlands te leren met de nek aangekeken als ze de taal niet spraken.

De Engelse Ziekte

Een geheel eigen bijdrage aan de hedendaagse erosie van het Nederlands in Nederland werd geleverd door de sociaal-democratische minister van Onderwijs, Jo Ritzen. Die pleitte in 1989 als eerste nadrukkelijk voor de verengelsing – onder critici ook wel De Engelse Ziekte geheten – van het Nederlandse Hoger Onderwijs. Ritzen kreeg destijds best kritiek, maar in de praktijk kreeg hij pijlsnel zijn zin, vooral na de eeuwwisseling. Universiteiten en hogescholen krijgen namelijk per student betaald en vechten niet alleen in het binnenland, maar over de hele wereld om studerende clientèle.

Studenten uit EU-landen zijn voor de universiteiten in geld evenveel waard als studenten uit Nederland, maar commercieel gezien zijn Chinezen en Amerikanen en andere niet-Europeanen nog aantrekkelijker, omdat die een hoger collegegeld moeten betalen. Om maar over de grens studenten aan te kunnen trekken is het Nederlandse hoger onderwijs de laatste tien jaar in hoog tempo verengelst.

Onder het uitroepen van ‘internationalisering’ als ogenschijnlijk academisch belang zijn de Nederlandse academies zo aan het verengelsen geslagen. Zelfs het vak Nederlands wordt bij gelegenheid in het Engels behandeld. Alleen Nederlands recht weet het Engels nog van zich af te slaan.

Dat de universiteit als instituut van onderzoek en onderwijs vaak niet bediend wordt met de doorgedraaide anglicisering wil maar niet doordringen. Bijna dagelijks zijn er berichten over voortgeschreden malligheid. Zo vergadert her en der de universiteitsraad al in het Engels, omdat er student-afgevaardigden in zitten die het Nederlands niet beheersen en daar ook geen moeite voor doen.

Frans en vooral Duits, gegeven de ligging op de landkaart toch geen onbelangrijke talen in Nederland, worden als *quantité négligable* beschouwd.

Zo is een kwart van de Nederlandse bachelor-opleidingen

en driekwart van de master-opleidingen volledig Engelstalig. En ondanks de kritiek uit onderwijs en samenleving worden zowel de oorzaken als de gevolgen niet serieus aangepakt. Een beperking via quota – zoals in Vlaanderen – ontbreekt.

Hardnekkig cultuurrelativisme

Parallel aan de verengelsing komen ook de van Amerikaanse universiteiten geleende ‘identity-politics’ de Nederlandse universiteiten binnen, voorzien van Amerikaanse begrippen en leenwoorden als ‘diversiteit’, ‘inclusiviteit’ en de hele bijbehorende semantische gereedschapskist, zoals ‘safe places’. De universiteit van Leiden stelt bijvoorbeeld colleges ‘inclusieve omgangsvormen’ verplicht, als onderdeel van maatregelen ‘gericht op een veilige community’. Ongewenste ideeën mogen daar vanzelfsprekend niet aan bod komen als studenten of docenten beweren dat die krenkend zouden kunnen zijn.

Een rits Nederlandse universiteiten heeft om dit proces te ondersteunen ‘diversity officers’ aangesteld, die stevast minderheidsgroepen (vrouwen inclusief) voorrang willen geven in hun streven de universiteit meer ‘een afspiegeling’ te laten zijn. Slechts zelden wordt gedefinieerd waar dan aan gespiegeld zou moeten worden.

Feit is natuurlijk wel, dat als ‘afspiegeling’ – quota naar geslacht, huidskleur of afkomst, bijvoorbeeld – de norm wordt, het leveren van (wetenschappelijke) prestaties navenant van geringer belang wordt. De afspiegeling is het einde van de meritocratische samenleving, die als een grote vooruitgang mocht worden beschouwd in vergelijking met de feodale, dan wel standenmaatschappij.

De verengelsing en de teloorgang van het Nederlands leidt niet alleen tot culturele verarming en tot verlies van wat wellicht het meest bindende element is in een samenleving, het fungeert ook als voertuig van Amerikanisering van het soort dat een land niet vooruithelpt. Het hardnekkige Nederlandse

cultuurrelativisme bergt alles in zich om alles wat Nederland is – de eigen identiteit inclusief – te doen verdwijnen. De culturele transitie is alvast aardig op weg.

Neiging tot ‘consuminderen’

De culturele transitie van Nederland in de jaren twintig van de 21^e eeuw past, hoe opmerkelijk, wel weer erg goed in de puriteinse calvinistische traditie. Overheden en actievoerders hebben de handen ineengeslagen om Nederland soberder gewoonten aan te meten. De uit streng-protestantse kring afkomstige staatssecretaris Paul Blokhuis – puritein op missie – heeft in een ‘Nationaal Preventieakkoord’ afspraken laten vastleggen tegen vet eten, roken, alcoholgebruik, suiker, frisdrank en snoep.

In zekere zin past ook de ‘energietransitie’ op zijn Nederlands prima in de puriteinse, schuldbewuste neiging tot ‘consuminderen’ die van tijd tot tijd de kop opsteekt en die zowel door conservatieve christenen als linkse activisten wordt gesteund. Het kabinet-Rutte hoopt dan ook dat de burgers minder energie gaan gebruiken – met name aardgas – door de prijzen te verhogen. Hollandse zuinigheid zou de regering zo dichterbij de prestigieuze klimaatdoelen moeten brengen.

Maar terwijl roken verder verboden wordt en de prijzen van sigaretten verder worden verhoogd, introduceert dezelfde Nederlandse regering ook een proef voor legale productie van ‘Nederwiet’ voor de talloze ‘coffeeshops’. Het typeert Nederland Transitieland anno 2020: veel verandert, maar sommige dingen veranderen weer niet. Want hedonisme wordt verafschuwd, tenzij het een progressief imago heeft. En dat laatste geldt voor wiet en hasj – en dat ondanks de criminele narco-industrie die daar mee gepaard gaat. Voor dat laatste is nog geen fundamentele transitie voorzien.